
Perustelumuistio

Jätehuoltomääräykset

Lapin Jätehuolto kuntayhtymä 1.1.2021

Perustelumuistio.....	1
1 Perustelumuistio	3
1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet.....	3
1 § Soveltamisala.....	3
2 § Määritelmät.....	3
3 § Jätehuollon tavoitteet	4
2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	4
4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään.....	4
5 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella	5
6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen	5
7 § Kiinteistökohtainen jäteastia	5
8 § Yhteisen jäteastian perustaminen	6
9 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen keräykseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen	7
10 § Liittyminen alueelliseen keräykseen.....	7
11 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat.....	7
3 Luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä.....	8
12 § Erikseen lajiteltavat jätelajit	8
13 § Polttokelpoinen jäte	8
14 § Muut erikseen kerättävät jätteet	9
4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen.....	9
15 § Kompostointi	9
16 § Jätteen polttaminen	10
17 § Jätteen hautaaminen	11
18 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa	11
5 Luku Jäteastiat.....	11
19 § Jäteastiatyypit.....	11
20 § Jäteastian merkitseminen.....	12
21 § Jäteastioiden täyttäminen	12

PERUSTELUMUISTIO

22 §	Tyhjennysvälit.....	13
23 §	Kunnossapito ja pesu	13
6 Luku	Jätteen keräyspaikat.....	13
24 §	Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset.....	13
25 §	Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen.....	13
26 §	Alueelliset jätteiden keräyspaikat.....	14
7 Luku	Jätteenkuljetus	14
27 §	Kuormaaminen	14
28 §	Kuljettaminen	14
29 §	Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen.....	14
30 §	Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat	15
31 §	Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen.....	15
8 Luku	Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat	
lietteet		15
32 §	Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi.....	15
33 §	Lietteiden omatoiminen käsittely	16
9 Luku	Roskaantumisen ehkäiseminen	17
34 §	Yleisötilaisuuksien jätehuolto	17
35 §	Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla	17
10 Luku	Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	18
36 §	Vaarallisten jätteiden jätehuolto	18
37 §	Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä	18
38 §	Erityisjätteet	19
39 §	Polttokelvoton jäte	19
40 §	Terveysthuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet.....	19
11 Luku	Muut määräykset.....	19
41 §	Tiedottamisvelvoite	19
42 §	Jätehuoltomääräysten valvonta	19
43 §	Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä.....	20
44 §	Voimaantulo	20
45 §	Siirtymäsäännökset.....	20

1 Perustelumuistio

1 Luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuoltomääräyksiä sovelletaan Enontekiön, Inarin, Kittilän, Muonion, Pelkosenniemen, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kuntien sekä Kemijärven kaupungin alueilla.

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (179/2012), muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia, paikallisista oloista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä.

Jätehuoltomääräykset koskevat pääasiassa kunnan vastuulle säädettyä jätehuoltoa. Jätelain 32 §:n mukaan kunnan järjestämä jätehuolto koskee vakituksessa asumisessa, vapaa-ajan asumisessa, asuntolassa sekä muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien asumisessa ja muussa vastaavassa toiminnassa syntyvä sako- ja umpikaivoliete. **Samoin kunnan vastuulle kuuluu myös hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte sekä liikehuoneistossa syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään yhdessä em. jätteen kanssa kuuluvat kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen (Jätelaki 646/2011, 32 § [muutossäädös 13.6.2018/445]).**

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Edellisen lisäksi jätehuoltomääräyksiä sovelletaan elinkeinotoiminnan jätteisiin silloin, jos elinkeinotoiminnan jäte kuuluu kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n nojalla.

Jos elinkeinotoiminnan harjoittajan jäte käsitellään kunnan jätehuoltojärjestelmässä toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden nojalla (jätelaki 33 §), jätehuoltomääräysten soveltamisesta sovitaan elinkeinotoiminnan harjoittajan kanssa tehtävässä sopimuksessa. Kohta jätehuoltomääräysten noudattamisesta tarvittavilta osin, riippuen siitä mitä palveluita elinkeinotoiminnan harjoittaja hankkii, suositellaan sisällytettäväksi sopimukseen.

2 § Määritelmät

Pykälässä määritellään jätehuoltomääräysten soveltamisen ja ymmärtämisen kannalta tarpeelliset käsitteet. Mikäli käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, on sen mää-

PERUSTELUMUISTIO

ritelmä otettu sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin eikä sitä sen vuoksi tarvitse erikseen määritellä enää määräyksissä.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Jätteiden haitallisuuden vähentäminen edellyttää, että jätteitä käsitellään kaikissa olosuhteissa hallitusti. Jätteiden hallitsematonta ja epäasianmukaista käsittelyä on esimerkiksi jätteen hylkääminen ympäristöön, jätteen maahan hautaaminen tai avopoltto taikka jätteen jättäminen synty-, välivarastointi- tai käsittelypaikalle ilman, että jätehuoltoa pyritäisiin järjestämään lain ja näiden määräysten edellyttämällä tavalla.

Tässä pykälässä on korostettu erikseen velvollisuutta pyrkiä kaikissa toiminnoissa vähentämään muodostuvan jätteen määrää ja haitallisuutta, joka on jätelain mukaisen etusijajärjestyksen ensisijainen tavoite.

2 Luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Kunnalla on velvollisuus järjestää vastuulleen kuuluvan asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto. Pykälässä veloitetaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jätteen haltija luovuttamaan jätteensä alueella järjestettyyn jätteenkuljetukseen ja siten liittymään kunnan jätehuoltojärjestelmään.

Kuntayhtymän alueella kiinteistöittäisen keräyksen alue osoitetaan kartalla. Osoitetulla alueella sijaitsevien kiinteistöjen tulee ensisijaisesti liittyä kiinteistöittäiseen keräykseen ottamalla yhteyttä kuntayhtymään järjestelyjen järjestämiseksi. Ne kiinteistöt, jotka eivät liity kiinteistöittäiseen keräykseen tulkitaan aluekeräysastioiden käyttäjiksi ja kiinteistöt katsotaan siten liitettyiksi kunnan jätehuoltojärjestelmään.

Jätelain mukaan jätehuoltoviranomainen voi tehdä erillisen päätöksen tiettyjen alueiden rajaamisesta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle, jolloin polttokelpoisen jätteen jätteenkuljetus järjestetään aluekeräysastioiden avulla. Jätelain 35 §:n mukaisesti päätös kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen järjestämisestä aluekeräysastioita käyttäen voidaan tehdä, jos kiinteistölle tai sen läheisyydessä sijaitsevalle keräyspaikalle ei ole mahdollista kulkea jäteautolla, alueella on vähän jätteen haltijoita tai alueella syntyy vähän kuljetettavaa jätettä. Kuntayhtymän valtakunnallisesti verrattain laajan pinta-alan ja harvaan asumisen vuoksi alueellista keräystä järjestetään suhteellisen paljon. Tällaisilla alueilla kiinteistöt liitetään automaattisesti kunnan jätehuoltojärjestelmään aluekeräysastioiden käyttäjinä eikä erillistä ilmoitusmenettelyä jätteen haltijan puolelta vaadita.

5 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää myös muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan toimijan pyynnöstä tämän jätehuolto, mikäli toimijan tarvitsemia palveluita ei ole tarjolla yksityisillä markkinoilla ja tuotettu jäte pystytään käsittelemään kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Kuntayhtymän ja palveluita tarvitsevan toimijan välisen määräaikaisen sopimuksen tarkoituksena on mahdollisimman selkeä menettely silloin, kun toimija liittyy kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella. Määräys on erotettu edellisestä pykälästä (4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään), koska tässä tarkoitetuilla toimijoilla ei ole velvollisuutta liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään vaan kyse on mahdollisuudesta.

6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Kiinteistöittäisellä jätteenkuljetuksella tarkoitetaan kunnan vastuulle säädetyn jätteen kuljettamista kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottopaikasta kunnan määräämään jätteen käsittelypaikkaan (JL 35 §). Jätelain mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus voidaan toteuttaa joko kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena (JL 36 §) tai kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena (JL 37 §).

Kuntayhtymän jätehuoltomääräysten soveltamisalueella kiinteiden jätteiden kiinteistöittäinen jätteenkuljetus toteutetaan kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Kiinteistöittäisen keräyksen alue osoitetaan kartalla (kuntayhtymän verkkosivuilla). Asumisessa syntyvien lietteiden osalta on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus koko kuntayhtymän alueella.

Liittymismenettelyssä korostetaan kiinteistön haltijan vastuuta ottaa yhteyttä kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta (kiinteät jätteet) kuntayhtymään ja kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta (lietteet) jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kiinteistön haltijan on muodostettava asiakkuus kiinteistöittäisestä kuljetuksesta kuntayhtymän kanssa ilmoituksella, jossa määritellään vähintään jätehuoltomääräysten mukaiset tyhjennysvälit ja muut mahdolliset kuljetukseen liittyvät asiat.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Sovittuaan liittymisestä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille (jätelaki 40 §) sekä hankittava tarvittavat jäteastiat. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella, jos sitä ei voida kiinteistölle järjestää ja haltija sopii asiasta maanomistajan kanssa.

8 § Yhteisen jäteastian perustaminen

Kiinteistöittaisen keräyksen alueella jätteiden kerääminen voidaan toteuttaa myös useamman kiinteistön yhteisellä jäteastialla eli ns. kimppa-astialla lähekkäin sijaitseville kiinteistöille, kun kulkureitin varrella kodista yhteiskeräysastialle ei sijaitse aluekeräysastiaa. Kiinteistöjen välimatkojen tulee olla lyhyet ja kulkureittien yhteneviä. Yhteisastia voi sijaita esimerkiksi kiinteistöille johtavan tien alussa, jolloin kaikki kiinteistöillä asuvat kulkevat sen kautta. Yhteisastian on oltava kaikkien sitä käyttävien helposti saavutettavissa ja käytön on oltava seurattavissa.

Kiinteistön jätehuoltotilanteen seuranta, valvonta ja jätemaksujen laskutus edellyttävät yhteisastioiden ja yhteisten keräyspaikkojen käyttöönoton ja siitä luopumisen ilmoittamista jätehuoltoviranomaiselle.

Yhteisastialle tulee nimetä sen ylläpidosta vastuussa oleva henkilö, johon viranomaiset voivat olla yhteydessä esimerkiksi yhteisastian tai yhteisen keräyspaikan ylläpitoon liittyvissä asioissa.

Lapin Jätehuolto kuntayhtymän alueella lähekkäisyys sekä lyhyet välimatkat on määritetty kilometreissä siten, että taajamassa etäisyys voi olla maksimissaan kaksi (2) kilometriä ja haja-asutus alueella kymmenen (10) kilometriä.

Polttokelpoisen jätteen keräämiseen tarkoitetun yhteisastian asianmukaisen käytön varmistamiseksi jätehuoltomääräykseen on sisällytetty tilavuusvaraus kullekin yhteisastialle käyttävälle kiinteistölle. Vaatimuksella varmistetaan, että yhteisastiatilavuus vastaa kiinteistöillä syntyvää jätemäärää, eikä yhteiskerääminen aiheuta tarpeetonta roskaamista tai jätteen epäasianmukaista käsittelyä. Tilavuusvaraus perustuu keskimääräisen jätteen tuottajan tuottamaan jätemäärään kuntayhtymän alueella. Tilavuusvaraus on määritetty määräyksissä vakituisen asumisen osalta asukasta kohden ja vapaa-ajan kiinteistön osalta kiinteistöä kohden.

Etäisyyttä ei poikkeuksellisesti huomioida siinä tapauksessa, että kulkureitti on yhtenevä yksityisellä tiellä ja yhteisen astian ylläpitäjänä on yksityistien mukainen tiekunta, jonka osakkaat käyttävät ko. astiaa. Lisäksi tällöin kulkureitin tulee olla luonnollinen ja astian sijaita edelleen siten, että se on luonnollisesti kaikkien saavutettavissa esimerkiksi kyseisen tien alussa.

Kulkureitin yhteneväisyyttä ei poikkeuksellisesti huomioida talouksissa, joissa asuvien henkilöiden sairauden tai muun vastaavan hankalaksi katsotun elämäntilanteen vuoksi oman jäteastian käyttö katsotaan erityisen kuormittavaksi. Tällaisille talouksille hyväksytään yhteinen jäteastian käyttö ko. talouden päivittäisissä asioissa avustavan henkilön kiinteistön kanssa, vaikka kiinteistöjen kulkureitti ei olisi yhteneväinen.

Asuinkiinteistön ja ainoastaan omassa käytössä olevan vapaa-ajan asunnon välinen yhteisastia hyväksytään, jos luontaisen kulkureitin varrella vapaa-ajan asunnolta vakitukselle asunnolle ei ole aluekeräysastiaa kohtuudella tavoitettavissa.

Loma-asumiseen vuokrattavien kiinteistöjen, joissa jätteenhaltijat vaihtuivat useasti, yhteiskeräystä ei hyväksytä, jos välissä on muita kiinteistöjä, jotka eivät kuulu samaan kimppaan.

9 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen keräykseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen keräykseen soveltumattomat jätteet voidaan kuljettaa kuntayhtymän järjestämään keräyspaikkaan jätteen haltijan toimesta, mikäli tämä sallitaan jätehuoltomääräyksissä (JL 41 §). Määräys on tarpeellinen, kun halutaan sallia esimerkiksi suurikokoisten jätteiden tai rakennus- ja purkujätteen kuljettaminen omatoimisesti jäteasemalle/kunnan osoittamaan vastaanottopaikkaan.

10 § Liittyminen alueelliseen keräykseen

Jätehuoltoviranomaisen päätöksellä jätelain edellytykset täyttävät alueet voidaan jättää kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen alue kuntayhtymän alueella on osoitettu kartalla. Kiinteistöittäisen keräyksen alueen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen kunnan vastuulle kuuluvan jätteen jätehuolto järjestetään alueellisella keräyksellä. Kaikki kuntayhtymän toiminta-alueella sijaitsevat kiinteistöt, joissa tuotetaan kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä ja jotka eivät kuulu kiinteistöittäiseen keräykseen, tulkitaan automaattisesti alueellisen keräyksen piiriin kuuluviksi.

Jätteiden mahdollinen väliaikainen varastointi kiinteistöllä ennen niiden toimittamista aluekeräysastiaan ei saa aiheuttaa hygieenisii haittoja, hajuhaittoja tai vaaraa ympäristölle tai terveydelle. Väliaikaisen varastoinnin kieltäminen kokonaan on liian tiukka määräys, sillä esimerkiksi pieniä määriä lasi- ja metallijätettä voi turvallisesti varastoida kiinteistöllä pitkiäkin aikoja. Mikäli asiasta on aiheutunut ongelmia tai niitä uhkaa aiheutua, voidaan kieltää esimerkiksi välivarastointia varten hankitun polttokelpoisen jätteen astian pitäminen kiinteistöllä.

11 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat osakassopimuksella siirtäneet kuntayhtymän hoidettavaksi jätelain 43 §:n mukaiset jätehuollon palvelutehtävät kuten jätteen vastaanoton, kuljetuksen ja käsittelyn. Kuntayhtymän vastuulla on järjestää jätelain mukaiset jätteen vastaanottopaikat.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet ja kunnan yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, tulee toimittaa omatoimisesti kuntayhtymän osoittamiin vastaanottopaikkoihin jätteen haltijan toimesta. Kuntayhtymä on velvollinen pitämään ajantasaista listaa vastaanottopaikoista.

PERUSTELUMUISTIO

Määräyksen tarkoituksena on varmistaa tuottajien vastuulle ja kunnan vastuulle kuuluvien jätteen päätyminen asianmukaisiin toimituspaikkoihin sekä kertoa kiinteistöjen haltijoille ja jätteen tuottajille vastaanottopaikoista, joihin jätteet voi toimittaa.

Määräys on tarkoitettu lähinnä kotitalouksille ja muille yksityisille jätteenhaltijoille, joilla on jäteastiaan soveltumatonta jätettä. Jätteen kuljettamisesta vastaanottopaikkaan määrätään jäljempänä (30 §).

3 Luku Jätteen kerääminen kiinteistöllä

12 § Erikseen lajiteltavat jätelajit

Hyötyjätteille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista ja jätelain mukaista erilaatuisten jätteen erilläänpitovelvollisuutta. Kunnan velvollisuutena on edistää kierrättämistä siten, että etusijajärjestys toteutuu ja jäteasetuksen kierrätystavoite täyttyy.

Määräyksen tarkoituksena on kannustaa jätteen haltijoita erottamaan hyötyjätteet polttokelpoisesta jätteestä. Erilliskerätty hyötyjäte on kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa jätettä, joten se tulee toimittaa kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluvaan vastaanottopaikkaan. Määräys velvoittaa lisäksi kiinteistöt toimittamaan tuottajavastuun alaiset jätteet tuottajien järjestämään vastaanottopaikkaan tai vaihtoehtoisesti kunnan järjestämään tuottajan keräystä täydentävään keräyspaikkaan, josta jätteet toimitetaan edelleen tuottajien järjestämään vastaanottopaikkaan käsiteltäväksi.

Pakkausjätteet muodostavat merkittävän osan erilliskerättävistä hyötyjätteistä. Pakkausjätteen tuottajavastuun tullessa täysimääräisenä voimaan 1.1.2016 siirtyy niiden jätehuolto kokonaan tuottajien vastuulle. Tuottajilla on tämän jälkeen oikeus pakkausjätteen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen ja velvollisuus järjestää pakkausjätteen alueellisten jätteenkeräyspisteiden verkosto sekä pakkausjätteen käsittely.

13 § Polttokelpoinen jäte

Polttokelpoinen jäte ohjautuu energiahyödyntämiseen. Sen vuoksi tästä jättejakeesta on tarpeen antaa tarkempia määräyksiä sen osalta, mitä polttokelpoisen jätteen jäteastiaan saa laittaa. On tärkeää ottaa huomioon, että esimerkiksi metalli on tärkeää saada erotettua energiahyödyntämiseen menevästä polttokelpoisesta jätteestä.

Etusijajärjestyksen noudattamiseksi puolestaan on tärkeää, että yhdyskuntajätteestä saadaan syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen kautta eroteltua kaikki kierrätyskelpoiset jakeet.

Kun polttotekniikka, esim. jätteen arinapoltto, mahdollistaa myös vähäisessä määrin palamattoman materiaalin syöttämisen polttolaitokseen, voidaan sallia pienten palamattoma materiaalia olevien erien kerääminen polttokelpoisen jätteen jäteastiaan. Sallia

voidaan esimerkiksi pienten PVC-muovia olevien esineiden ja posliiniastioiden sirpaleiden kerääminen polttokelpoisen jätteen jäteastiaan. Suuria eriä polttokelvotonta jätettä ei saa kuitenkaan kerätä polttokelpoisen jätteen jäteastiaan ja jätteenhaltijan tulee toimittaa suuremmat erät kuntayhtymän jäteasemalle asianmukaisen käsittelyn vuoksi.

14 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Muita erikseen kerättäviä jätelajeja ovat muut tuottajavastuunalaiset jätteet kuin pakkausjätteet sekä vaaralliset jätteet ja erityisjätteet. Vaarallisista jätteistä ja erityisjätteistä määrätään jätehuoltomääräyksissä toisaalla tarkemmin, joten tähän kohtaan voidaan sisällyttää ainoastaan velvoite kerätä ne erilleen hyötyjätteistä ja polttokelpoisesta jätteestä.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa (15 §) tarkat erilliskeräysvelvoitteet, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöillä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kiinteistön haltijan omatoimisesta remontoinnista tai silloin kun kiinteistön haltija vastaa itse rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta hankkiessaan palveluita yrityksiltä. Mikäli remontointipalveluita tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöillä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, on se elinkeinotoiminnan jätettä, eikä siitä voida antaa jätehuoltomääräyksissä määräyksiä.

4 Luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

15 § Kompostointi

Biojätteen kompostointi kiinteistöllä on erittäin suositeltavaa. Kompostointiin kannustaminen edistää etusijajärjestyksen toteutumista. Biohajoavan jätteen hyvin hoidettu kompostointi edistää ravinteiden saamista käyttöön ja vähentää jätteen kuljettamisen tarvetta. Määräyksen yhtenä tarkoituksena on mahdollistaa vapautus velvollisuudesta luovuttaa asumisessa syntyvän jätteen osa eli biohajoava jäte kunnan järjestämään kuljetukseen, mikäli jäte käsitellään omatoimisesti kiinteistöllä jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Mikäli kiinteistöllä kompostoidaan siellä syntyvä biojäte, on mahdollista pidentää kyseisen kiinteistön polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennysväliä. Biojätteen kompostointiin ei kuitenkaan velvoiteta määräyksellä vaan se perustuu vapaaehtoisuuteen, koska väärin hoidettuna kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

Kompostoinnista on ilmoitettava jätehuoltoviranomaiselle. Mikäli samaa kompostoria käyttää useampi huoneisto/kiinteistö, tulee kompostorin asianmukaisen käytön kannalta nimetä sille vastuuhenkilö, johon viranomaiset voivat tarvittaessa olla yhteydessä kompostointia koskevista asioista.

PERUSTELUMUISTIO

Jätelain perusteluissa todetaan, että jätehuoltomääräyksissä voidaan määrätä muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen pienimuotoisesta omatoimisesta käsittelystä jätteen syntypaikalla. Tämä määräys koskee myös elinkeinotoiminnan harjoittajia muutoin kuin toisen momentin osalta. Kuntayhtymän alueella ei järjestetä biojätteen erilliskeräystä, joten määräyksellä halutaan mahdollistaa myös elinkeinotoiminnan harjoittajan mahdollinen pienimuotoinen kompostointi.

Kiinteistökohtaisessa kompostorissa voidaan kompostoida elintarvikejätettä, puutarhajätettä, kuivakäymäläjätettä ja tietyin edellytyksin vähäisiä määriä jätevesilietettä (ks. 33 §). Jotta kompostointi onnistuu, on kompostorin ylläpitoon kiinnitettävä huomiota. Lisäksi korostetaan, että kompostoriin ei saa laittaa maatumatonta jätettä.

Elintarvike- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostorin pitää ehdottomasti olla jyrä- ja haettaeläinsuojattu sekä lämpöeristetty.

Erityisesti elintarvike- ja ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee varmistua, että jäte on täysin kompostoitunut ennen sen poistamista kompostorista. Esimerkiksi kuivakäymäläjäte voi vaatia jälkikompostoinnin kompostorin ulkopuolella.

Puutarhajätteen kompostoinnille ei tarvitse antaa niin tarkkoja määräyksiä kuin elintarvike- ja ulosteperäiselle jätteelle. Määräyksen tarkoituksena on estää epämääräisten kompostikasojen syntymisen ja puutarhajätteen leviämisen kompostista ympäristöön.

16 § Jätteen polttaminen

Pääsääntöisesti jätteiden poltto on kielletty (JL 18 §). Pykälän tarkoituksena on määritellä tilanteet, joissa jätteen polttaminen on sallittua. Sallituissa olosuhteissa on aina otettava huomioon kulloisetkin olosuhteet ympäristöstä siten, että määräyksessä mainittuja haittoja ei pääse syntymään.

Muiden kuin määräyksessä erikseen poltettavaksi sallittujen jätteiden polttamista ei voida sallia, koska esimerkiksi avopoltossa tai kiinteistöjen tulipesissä ei palamisella voida varmistaa haittojen minimoimiseksi riittävän hyviä palamisolosuhteita. Jätteen polttaminen ei ole jätelain etusijajärjestyksen mukaista eikä se tue materiaalihyötykäytön tavoitteita. Asumisessa syntyviä jätelajeja, joita tavallisimmin haluttaisiin hävittää polttamalla, ovat paperi, kartonki ja pahvi, joille kaikille on olemassa toimiva keräysverkosto ja hyödyntämisprosessit.

Perustusten varassa kiinteästi seisova rakennus ei yleensä ole jätettä, vaikka se olisi saanut purkuluvan. Rakennuksesta puretut osat sen sijaan luokitellaan jätteiksi. Koska rakennus itsessään ei yleensä ole jätettä, se ei siten kuulu jätelain soveltamisalan piiriin (HE 199/2010 jätelaiksi 3 §:n perustelut). Mikäli rakennusta pidettäisiin jätteenä, voisi sen polttamiseen tulla sovellettavaksi Valtioneuvoston asetus jätteiden polttamisesta (151/2013). Siten kokonaisten rakennusten polttamista ei käsitellä poikkeamispäätöksenä jätehuoltomääräyksistä. Sen sijaan rakennusten polttaminen voitaisiin lähtökohtai-

sesti kieltää ympäristönsuojelumääräyksissä. Rakennusten hävittäminen polttamalla on poikkeuksellista ja se soveltuu lähinnä vain niihin hallittuihin tapauksiin, joissa pelastustoimi voi käyttää rakennusta harjoituskohteena.

Rakennusten hävittäminen polttamalla kuuluu juridisesti kahden eri viranomaisen itseensä toimivaltaan. Purkuluvan saadakseen rakennuksen omistajan tulee olla yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen, joka tarkastelee maankäyttö- ja rakennuslain nojalla, onko rakennuksen purkaminen ylipäättään mahdollista. Purkulupaa tarkastellaan vain maankäyttö- ja rakennuslain näkökulmasta ja siinä ei oteta kantaa purkamismenettelyyn. Suunnitellusta poikkeuksellisesta rakennuksen polttamisesta tulee antaa tieto hyvissä ajoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka tarkastelee polttamisen edellytyksiä poikkeamisena ympäristönsuojelumääräyksistä. Mikäli rakennusten polttamisesta ei ole ympäristönsuojelumääräystä, viranomainen voi harkita ympäristönsuojelulain (86/2000) 85 §:n mukaisen yksittäisen määräyksen antamista pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ympäristönsuojeluviranomaisen on hyvä tiedottaa jätehuoltoviranomaista asiasta, koska mahdollisen polttamisen seurauksena syntyy myös purkujätettä.

17 § Jätteen hautaaminen

Jätteen hautaaminen on jätelain perusteella lähtökohtaisesti kielletty. Poikkeuksen muodostaa lemmikkieläinten hautaaminen, joka on sallittua Ruokaviraston kuolleiden lemmikki-, tuotanto- ja muiden eläinten käsittelystä antaman ohjeen mukaan. (<https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/elaintenpito/kuolleet-elaimet/>).

18 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa

Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa on lähtökohtaisesti kielletty. Kiinteistöllä syntyneen pilaantumattoman tiili- ja betonimurskeen pienimuotoinen hyödyntäminen oman kiinteistön maanrakentamisessa kuuluu jätelain 41 §:n mukaiseen kiinteistöllä tapahtuvaan pienimuotoiseen omatoimiseen käsittelyyn. Hyödynnettävä betoni- ja tiilijäte tulee olla samalla tontilla syntynyttä, jolla hyödyntäminen tapahtuu.

Ylijäämämaata ei luokitella jätteeksi, jos se on puhdasta ja sen hyödyntäminen tosiasiallista. Tosiasiallisella hyödyntämisellä tarkoitetaan sitä, että syntyvän ylijäämään hyödyntämisen tulee olla suunnitelmallista ja varmaa eli hyödyntämistapa ja -paikka on esitetty esimerkiksi rakennusluvassa tai tiesuunnitelmassa. Tällaisen ylijäämään hyödyntämistä ei siten voida säädellä jätehuoltomääräyksissä.

5 Luku Jäteasiat

19 § Jäteasiatyyppit

Jätelaissa kiinteistön haltija veloitetaan nimenomaan järjestämään vastaanottopaikka jätteille (40 §). Jäteasetuksen 10 §:ssä jätteen keräykseen liittyen todetaan, että kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan on huolehdittava siitä, että vastaanottopaikassa on riittävä määrä kannellisia säiliöitä, maahan upo-

PERUSTELUMUISTIO

tettavia syväkeräyssäiliöitä, jätelavoja tai muita jäteastioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille.

On tärkeää, että jäteastia soveltuu siihen kerättävälle jätelajille ja sen koon on vastattava kiinteistöllä syntyvää jätemäärää. Jäteastiat on mitoitettava siten, että ne ovat aina suljettavissa tyhjennysväli huomioon ottaen. Tarpeeseen nähden liian suuria jäteastioita käyttämällä ei voi perustella pidempää tyhjennysväliä.

Kiinteistö vastaa jäteastian hankkimisesta, joten määräyksessä listataan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävät vaihtoehdot jäteastiat teknisin ominaisuuksin avattuna. Listan perusteina ovat jätteenkuljettajien työturvallisuus sekä mahdollisuus astioiden koneelliseen tyhjennykseen. Esimerkiksi jätessäkkikiellolla pyritään parantamaan kuljettajien työturvallisuutta. Säkkien nostaminen ja kantaminen sekä säkkien mahdollisesti sisältämät viiltävät ja pistävät esineet aiheuttavat jätteenkuljettajalle työturvallisuusriskin. Eläimet voivat repiä suojaamattoman säkin rikki, mikä aiheuttaa roskaantumista.

20 § Jäteastian merkitseminen

Tilanteissa, joissa jäteastia ei ole kiinteistön välittömässä läheisyydessä jätteen haltija veloitetaan merkitsemään jäteastiaan haltijan tiedot. Tällöin mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti.

21 § Jäteastioiden täyttäminen

Tällä määräyksellä on täsmennetty jäteasetuksen 10 §:ssä annettuja säädöksiä jäteastioiden täyttämisestä. Jäteastioiden täyttämisen osalta jätehuoltomääräyksissä määrätään, mitä jäteastioihin voidaan laittaa ja miten jätteet tulee esimerkiksi pakata. Käsien siirrettäville jäteastioille on asetettu mm. maksimipainot. Paino antaa vähintään viitettä siitä, millaisia määriä jätettä jäteastiaan voi laittaa.

Määräyksessä annetaan mahdollisuus sijoittaa kiinteistöittäisen keräyksen alueella jäte tilapäisesti jäteastian ulkopuolelle, jos jäte ei jostain syystä mahdu jäteastiaan. Sijoittaminen on rajattu sellaiseksi, että siitä ei aiheudu haittaa tai vaaraa vastaanottopaikalla tai jätteenkuljetukselle. Jätteen sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle ei saa myöskään aiheuttaa työturvallisuusriskiä, joten ylimääräiselle jätteelle on annettu esimerkiksi painorajoitus. Tämä mahdollisuus ei koske aluekeräysjärjestelmää käyttävää kiinteistöä.

Lista jätteistä, joita ei saa sijoittaa polttokelpoisen jätteen jäteastiaan on sisällytetty määräyksiin. Siten voidaan edistää asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon toteutumista.

Jätteiden pakkaamiseen liittyvillä määräyksillä pyritään ehkäisemään jäteastioiden likaantumista ja siitä aiheutuvia haittoja sekä esimerkiksi hienojakoisen pölyävän jätteen kuormaamisen ja kuljettamisen yhteydessä tapahtuvaa hallitsematonta leviämistä ympäristöön.

22 § Tyhjennysvälit

Jäteastiat on tyhjennettävä riittävän usein, jotta hygieenisiä haittoja tai hajuhaittoja ei pääse syntymään. Kyseiset haitat aiheutuvat yleensä muiden jätteiden seassa olevasta biojätteestä. Polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennysväliä voidaan pidentää erottamalla biojäte polttokelpoisesta jätteestä. Kompostoinnin ilmoitusvelvollisuudella varmistetaan, että kiinteistö täyttää tyhjennysvälin harventamisen edellytykset.

Vaikka biojäte kompostoidaan kiinteistöllä, kulkeutuu sitä polttokelpoisen jätteen jäteastiaan esimerkiksi erilaisten ruokapakkausten mukana. Tämän takia polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennysväliä ei voida pidentää radikaalisti. Kuntaliitto suosittelee maksimipituudeksi neljää viikkoa, mutta alueelliset erot on hyvä huomioida. Kuntayhtymän jätehuoltomääräysten toiminta-alue on varsin hajanaista ja lämpötilat maan alhaisimpia ympäri vuoden.

Harvennuksia mahdollistettaessa on lisäksi arvioitava sitä, mikä on pisin polttokelpoisen jätteen jäteastian tyhjennysväli, jolla kiinteistön voidaan vielä katsoa olevan liittynyt kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jäteastiat niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa.

23 § Kunnossapito ja pesu

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa pitämään jäteastian kunnossa ja puhdistamaan sen riittävän usein, jotta keräyksestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Jäteastian haltija veloitetaan huolehtimaan jäteastioiden asianmukaisesta kunnosta. Joissain tilanteissa pesu useammin kuin kerran vuodessa voi olla tarpeellista. Keräysvälineen kunnossapito ja pesu liittyy myös työturvallisuuteen.

6 Luku Jätteen keräyspaikat

24 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Määräykset on annettu ensisijaisesti jätteenkuljettajan työn helpottamiseksi ja työturvallisuuden parantamiseksi.

25 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Määräyksellä varmistetaan, että jätteenkuljettaja pääsee helposti kuormaamaan jätteen sen kuljettamista varten myös mahdollisesti lukittuina olevista jäteastioista ja keräyspaikoista.

PERUSTELUMUISTIO

26 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat

Roskaantumisen ehkäisemiseksi on määrätty, että keräyspaikalle saa toimittaa ainoastaan sellaisia jätteitä, joita varten siellä on jäteastia. Jätteitä ei saa jättää jäteastioiden ulkopuolelle, sillä valvomattomilla keräyspaikoilla jäteastioiden ulkopuolelle jätetyt jätteet aiheuttavat helposti roskaantumista.

Alueellisen keräyspaikan ylläpito kuuluu keräyspaikan järjestäjälle. Ensisijaisesti ylläpito-velvollisuudesta pitäisi sopia erikseen keräyspaikan perustamiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyvissä sopimuksissa. Lisäksi alueellisen jätteiden keräyspaikan perustamiseen on oltava maanomistaja lupa.

7 Luku Jätteenkuljetus

27 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaamisesta yöaikaan voi aiheutua merkittävää häiritsevää melua, minkä vuoksi yöaikainen kuormaaminen on pääsääntöisesti kielletty asuinalueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä.

28 § Kuljettaminen

Kuljettamista koskeva määräys koskee pääosin ammattimaisesti toimivia jätteenkuljettajia. Määräyksen tavoitteena on varmistaa, että jätteet eivät pääse kuljetuksen aikana leviämään kuormasta hallitsemattomasti ympäristöön. Erityistä huolellisuutta on noudatettava pölyävien ja nestemäisten jätteiden kuljettamisessa. Näiden kuljettamisessa tulee käyttää yksinomaan siihen soveltuvaa kalustoa.

Kuljettaja on jätelain nojalla velvollinen pitämään kuljetuksen aikana mukanaan jätehuoltorekisterin otetta sekä tarvittavia siirtoasiakirjoja. Asiakirjojen avulla valvovilla viranomaisilla on mahdollisuus tarvittaessa selvittää kuljetusten lainmukaisuus.

29 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätehuoltoviranomaisen on ylläpidettävä jätelain 142 §:n mukaista rekisteriä alueen jätteenkuljetuksista. Kuljettajien on toimitettava jätelain 39 §:n mukaisesti tiedot kuljettamiseen kunnan vastuulle kuuluvista jätteistä. Velvoitetta täsmennetään jäteasetuksen 26 §:ssä. Tietojen toimittamistavasta ja ajankohdasta määrätään määräyksellä.

Kunnan jätehuoltoviranomainen voi jätelain 39 §:n mukaan pyytää toimittamaan tiedot neljännesvuosittain, jos tämä on toiminnan seuraamiseksi tarpeellista. Jätehuoltoviranomainen seuraa noin 20 000 asuin- ja vapaa-ajan kiinteistön jätteenkuljetuksia kuntayhtymän alueella. Suuren tietomäärän joustava ja tehokas siirtäminen viranomaisen rekisteriin katsotaan riittäväksi kuntayhtymän alueella, kun tiedot toimitetaan vuosittain sähköisessä muodossa.

30 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat

Määräyksessä tuodaan esille yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat velvoitteet ja käytännöt. Jätteen syntypaikkalajittelun, etusijajärjestyksen ja toimivan jätehuollon edistämiseksi yhdyskuntajätteestä tulee lajitella hyödynnettävissä olevat jätelajit ja vaaralliset jätteet erikseen. Asianmukaisen jätehuollon ja etusijajärjestyksen edistämiseksi polttokelpoisen jätteen mukana ei tulisi toimittaa käsittelyyn hyödynnettävissä olevia jätelajeja. Vaaralliset jätteet tulee toimittaa vastaanottopaikkaan. Tuottajavastuun alaiset pakkausjätteet veloitetaan jätelain mukaisesti kuljettamaan tuottajien järjestämään vastaanottopaikkaan.

31 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen tilanteissa, joissa kiinteistö on tyhjiillään ja käyttämättömänä. Keskeytyksen tulee aina olla määräaikainen. Sitä voidaan tarpeen mukaan jatkaa määräajan päättyessä.

Jotta keskeytys voidaan myöntää, on arvioitava millaisen ajan kiinteistö voi olla tyhjiillään ilman että syntyy tarvetta jätteenkuljetuksen keskeyttämiselle. Samoin arvioidaan keskeyttämisen kohtuullisuutta niin kiinteistön kuin jätehuollon järjestäjänkin kannalta.

Lyhyet kuljetusten keskeytykset edellyttävät ilmoitusta kuljetuksen suorittajalle etukäteen, jotta keskeytykset voidaan huomioida ajojärjestelyissä. Pidempiaikaiset keskeytykset edellyttävät poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Niiden edellytyksenä tulee olla varmuus siitä, että kiinteistö on käyttämätön.

Kiinteiden jätteiden kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttämisen lisäksi mahdollistetaan asumisessa syntyvien lietteiden jätteenkuljetuksen keskeyttäminen. Koska lietesäiliöt voidaan harvimmillaan tyhjentää kerran vuodessa, keskeytys käytännössä tarkoittaa sitä, että kiinteistön tulisi olla käyttämättä tätä pidempiä aikoja. Siksi on perusteltua, että lietekuljetuksen keskeytys edellyttää aina poikkeamista jätehuoltomääräyksistä.

8 Luku Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet

32 § Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Vaikka saostussäiliöiden ja pienpuhdistamoiden lietetilojen lietteenpoiston vähimmäis-tyhjennysvelvoite sekä umpisäiliöiden tarkkailuvelvoite perustuvat haja-asutuksen jätevesiasetukseen (209/2011), tulee ne tuoda esille myös jätehuoltomääräyksissä. Haja-asutuksen jätevesiasetuksen mukaan liete on poistettava saostussäiliöistä ja pienpuhdistamoiden lietetiloista vähintään kerran vuodessa. Jätehuoltomääräyksissä ei voi antaa määräyksiä, jotka ovat ristiriidassa haja-asutuksen jätevesiasetuksen säännösten kanssa. Jätehuoltomääräyksillä ei siten voida antaa lupaa poiketa hajajätevesiasetuksen mukaisista lietteenpoiston vähimmäisvaatimuksista.

PERUSTELUMUISTIO

Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevettä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Harmaa jätevesi ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä. Haja-asutuksen jätevesiasetuksessa ei luokitella saostussäiliöitä käyttötavan mukaan kaikkien jätevesien, harmaiden tai mustien vesien säiliöihin. Siten lietteenpoiston vähimmäisvelvoite koskee sekä mustien että harmaiden jätevesien saostussäiliöitä riippumatta siitä, ovatko ne ympärivuotisessa käytössä vai eivät.

Vähimmäistyhjennysvälejä on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Jätevesilietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakkoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen, biosuotimiin kertyvien massojen sekä maa- puhdistamoiden massojen jätehuollosta.

Jätelain 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakemuksen alueelliselle ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Jätehuoltomääräyksissä annettava velvoite luovuttaa liete ainoastaan ko. rekisteriin hyväksytylle toimijalle on tärkeää lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa.

Lisäksi määräyksessä veloitetaan kuljettamaan liete kuntayhtymän osoittamaan paikkaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa. Määräyksessä estetään lietteiden kuljettaminen esimerkiksi läheiselle maatilalle, joka ei ole kuntayhtymän osoittama käsittelypaikka.

33 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Jätelain 41 §: mukaan jätteen haltija voi käsitellä itse kiinteistöllään syntyvän jätteen, mikäli käsittely on pienimuotoista ja mikäli käsittely on hyväksytty kunnan jätehuoltomääräyksissä tai kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. Tällä määräyksellä sallitaan lietteiden omatoiminen käsittely tietyin edellytyksin. Kompostoinnin edellytyksistä on määrätty erikseen 17 §:ssä.

Tiedot omatoimisesta käsittelystä tulee ilmoittaa, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista. Jätehuoltoviranomainen voi ilmoituksen perusteella tarkistaa, että stabiloitu liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Jätehuoltoviranomainen on yhteydessä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen käsitellessään ilmoitusta.

Liete tulee aina esikäsitellä esim. stabiloimalla ennen peltokäyttöä. Lietteen käytöstä lannoitustarkoituksessa on säädetty ainakin lannoitevalmistelaissa (539/2006), nitraatti-asetuksessa (931/2000) sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa lannoitevalmisteista (24/2011).

Omatoiminen asumisessa syntyvien lietteiden käsittely voidaan sallia määräyksistä poiketen vain, jos kiinteistöllä on käytössään (joko omana tai esimerkiksi vuokrattuna) siihen soveltuvat laitteistot sekä olosuhteet ovat sopivat. Harmaiden jätevesien saostussäiliöiden omatoiminen tyhjentäminen ja lietteiden kompostointi on kuitenkin sallittu ilman poikkeamislupaa, mikäli lietteen määrä on vähäinen. Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevettä, joka ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä.

Kaikki lietteiden hallitsematon päästäminen ympäristöön on siitä aiheutuvien ympäristö- ja terveyshaittojen vuoksi kielletty.

9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen

34 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain veloitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta.

Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta. Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan. Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

Varsinkin suuremmissa yleisötilaisuuksissa lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta. Lajittelovelvoitteiden antaminen perustuu jätelain 13 ja 15 §:ään, joten ne voidaan antaa myös sellaiselle yleisötilaisuuden järjestäjälle, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa järjestämällä yleisötilaisuuden.

35 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Määräyksessä on korostettu jätelaissa annettua roskaamiskieltoa kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla sekä korostamalla jäteastian ylläpitäjän velvollisuutta huolehtia jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä.

10 Luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

36 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään kahden vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet määrätään toimitettavaksi kuntayhtymän osoittamaan vastaanottopaikkaan. Tuottajavastuunalaiset sähkö- ja elektroniikkaromu sekä paristot ja akut määrätään toimitettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottopaikkaan. Lääkejätteet puolestaan tulee toimittaa apteekkiin, joka on tehnyt niiden vastaanottamisesta sopimuksen kuntayhtymän kanssa tai kuntayhtymän jäteasemalle.

Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveystaloudessa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajaa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jätemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin. Ilmoituksen kautta kunta tai kunnallinen jätelaitos voi myös velvoittaa toimittamaan maa- ja metsätaloudessa syntyvät vaarallista jätettä olevat merkittävät erät toimitettavaksi muualle, jos käsittely ei kunnan tai kunnan jätelaitoksen järjestelmissä ole mahdollista.

Vaarallisen jätteen pakkaamisen osalta jäteasetuksessa on tarkat ohjeet, joihin näissä määräyksissä viitataan. Velvoittamalla alkuperäispakkauksen käyttämiseen pyritään varmistamaan vaarallisen jätteen asianmukainen pakkaaminen ja merkitseminen.

37 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotikiinteistöjä lukuun ottamatta, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Pykälässä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Lisäksi veloitetaan kiinteistön haltija tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena

on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ja väliaikaisesta varastoimisesta ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

38 § Erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi.

39 § Polttokelvoton jäte

Polttokelvoton jäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä.

Tarkoituksena on, että polttokelvottomien jätteiden keräämisestä ja väliaikaisesta varastoimisesta ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle ja että polttokelvoton jäte ei aiheuta vaurioita polttolaitoksissa hyötyjätteen polttoerien seassa.

40 § Terveydenhuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Terveydenhuollon erityisjäte kuten pistävä ja viiltävä jäte, on pakattava kuten muukin erityisjäte eli kestäviin ja tiiviisiin pakkauksiin.

11 Luku Muut määräykset

41 § Tiedottamisvelvoite

Jotta varmistutaan kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisesta, määrätään kiinteistön haltija tiedottamaan jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville.

42 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Koska jätehuoltomääräykset ovat voimassa usean eri kunnan alueella ja toisaalta toimijoilla voi olla toimintaa useiden eri kuntien ja jätehuoltomääräysten soveltamisalueilla, voi ELY-keskuksella olla merkittävä rooli määräysten valvonnassa.

Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättämisestä annetaan valvontamääräys. Jätehuoltomääräysten vastaisen toiminnan jatkaminen johtaa jätelain mukaiseen seuraamukseen. Valvontaviranomainen kehottaa ensin määräysten rikkojaa korjaamaan toimintansa. Valvontaviranomainen voi myös lievissä tapauksissa antaa yksittäisen määräyksen tilanteen korjaamiseksi. Jos asianosainen ei noudata valvontaviranomaisen antamaa kehotusta, yksittäistä määräystä tai muuten laiminlyö velvollisuutensa olennaisilta osin tai muuten epäasiallisesti, tulee valvontaviranomaisen aloittaa hallintopakkomenettely asian saattamiseksi lain mukaiseksi. Jos kyseessä on jätehuoltomääräysten nojal-

PERUSTELUMUISTIO

la tai yksittäisenä määräyksenä annettu kielto tai määräys ja kyseessä on tahallisuus tai törkeä huolimattomuus, tulee valvontaviranomaisen tehdä asiassa tutkintapyyntö poliisille tai tulliviranomaiselle.

43 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein. Siten jätehuoltomääräyksissä on tarpeen määrätä poikkeuksen myöntävästä viranomaisesta.

Jätehuoltomääräykset ovat usein voimassa usean eri kunnan alueella, joilla kaikilla on oma ympäristönsuojeluviranomaisensa. Poikkeusten myöntämisessä voidaan helpommin noudattaa samoja periaatteita koko soveltamisalueella, kun poikkeamisvalta on annettu yhdelle taholle.

44 § Voimaantulo

Voimaantulopykälään on kirjattu määräysten voimaantulon ajankohta ja lueteltu ne jätehuoltomääräykset, jotka uusilla määräyksillä kumotaan.

45 § Siirtymäsäännökset

Näissä määräyksissä esille tuotujen pakkausjäteasetusta ja jätelain muita kuin juomapakkauksia koskevien säädösten ja niiden nojalla annettujen jätehuoltomääräysten voimaantulo on vasta pakkausjäteasetuksen ja jätelain pakkauksia koskevien säädösten tultua voimaan.